

ΘΕΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ : ΖΩΑ ΥΠΟ ΕΞΑΦΑΝΙΣΗ

ΛΥΓΚΑΣ Ο ΕΥΡΩΑΣΙΑΤΙΚΟΣ

ΜΑΘΗΜΑ : ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΟΝΟΜΑ : ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΜΠΑΝΤΙΔΑΣ

ΤΑΞΗ : Β3

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2012

Ζώα Υπό Εξαφάνιση : **Λύγκας ο Ευρωασιατικός**

Ζώο νυκτόβιο και μοναχικό, ο λύγκας ήταν σχεδόν πάντα αόρατος για τον πολύ κόσμο. Οι αρχαίοι, πάντως, τον γνώριζαν καλά κι εκείνοι του πρωτοέδωσαν το όνομα λυγξ (ο λυγξ, του λυγκός). Στα νεότερα χρόνια ο λαός μας τον ονόμαζε ρίσσο ή ρίτσο. Από κει βγαίνει και το επώνυμο του μεγάλου μας ποιητή.

Πρόκειται για ένα υπέροχο αιλουροειδές, περίπου διπλάσιο σε μέγεθος από ένα γάτο. Ξεχωρίζει από την πολύ κοντή ουρά του και τις «φούντες» στις άκρες των αυτιών.

Το ερώτημα που τίθεται σήμερα είναι αν υπάρχει ακόμη ο λύγκας στην Ελλάδα. Κάποιοι λένε ότι είδαν τέτοια ζώα στην Πίνδο, στη Ροδόπη, στη Δυτική Ελλάδα. Κανείς, όμως, δεν μπόρεσε τα τελευταία τριάντα χρόνια να προσκομίσει κάποια απόδειξη, έστω φωτογραφίες πατημασιών από λύγκα ή κάποιο δέρμα από σκοτωμένο ζώο.

Υπάρχει, λοιπόν, ακόμη ο λύγκας στην Ελλάδα ή μήπως έχει απομείνει μόνο το φάντασμα του;
Ο εύρων αμειφθήσεται.

Προϊστορία - Εξέλιξη και προσαρμογή:

Τα μυστικά της επιβίωσης: Ο Ευρασιατικός λύγκας, ανήκει στα αιλουροειδή και είναι το μεγαλύτερο από τα 4 είδη λύγκα που υπάρχουν. Ο κοντινότερος συγγενής του, ο Ιβηρικός Λύγκας ζει, αποκλειστικά, στην Ιβηρική χερσόνησο. Πρόκειται για ένα αρκετά μεγαλόσωμο ζώο, το τρίτο σε μέγεθος σαρκοφάγο της Ευρώπης μετά την αρκούδα και το λύκο. Διαθέτει μακριά πόδια με μεγάλες πατούσες και κοφτερά νύχια, με τα οποία αρπάζει το θήραμα του.

Το κεφάλι του είναι στρογγυλό και οι μαύρες τούφες που κοσμούν τα τριγωνικά του αυτιά αποτελούν το χαρακτηριστικότερο γνώρισμά του. Το χρώμα του ποικίλει ανάλογα με την περιοχή στην οποία ζει. Ζυγίζει από 12 ως 35 κιλά. Το μήκος του σώματος του κυμαίνεται από 70 ως 130 εκ και το ύψος του προσεγγίζει τα 65.εκ.

Ζει, κυρίως, στα δάση. Η γεωγραφική του κατανομή κάποτε ήταν ευρύτατη. Τον συναντούσαμε στη Ρωσία, στην κεντρική Ασία και σε όλη την Ευρώπη. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1950 έγινε συστηματική προσπάθεια για το αφανισμό του, με αποτέλεσμα την οριστική του εξαφάνισή από όλη τη δυτική Ευρώπη.

Σήμερα, ελάχιστα ίχνη λύγκα εντοπίζονται στα Καρπάθια και στην ορεινή διασυννοριακή περιοχή μεταξύ Ελλάδας, ΠΓΔΜ, Αλβανίας και Βουλγαρίας. Συμπαγείς πληθυσμοί λύγκα υπάρχουν μόνο στις Σκανδιναβικές χώρες ενώ καταγράφηκαν και ορισμένοι απομονωμένοι πληθυσμοί στα Πυρηναία. Ο συνολικός πληθυσμός του υπολογίζεται σήμερα στα 7.000 άτομα.

Βιολογία

Εποχή ζευγαρώματος: από το Φεβρουάριο ως τον Απρίλιο.

Γεννήσεις: Μάιος - Ιούνιος

Κύηση: 69 ημέρες

Ενηλικίωση: όταν συμπληρώνουν 10 μήνες ζωής, ενηλικιώνονται και αυτονομούνται. Πρώτη αναπαραγωγή: τα θηλυκά είναι έτοιμα στους 20 με 24 με μήνες, τα αρσενικά στους 30 μήνες Τελευταία αναπαραγωγή: θηλυκά 14 χρόνια, αρσενικά 16-17 χρόνια

Διάρκεια ζωής: από 17 χρόνια μέχρι 24

Τροφικές συνήθειες: Ο λύγκας τρέφεται κυρίως με άγρια σπληφόρα ζώα, κυρίως, ζαρκάδια και αγριόγιδα. Κάποιες φορές προτιμά και μεγαλύτερα θηράματα όπως ελάφια, άλκες και αγριογούρουνα. Όταν δεν υπάρχει μεγάλη διαθεσιμότητα σε θηράματα καταφεύγει σε πουλιά, λαγούς και τρωκτικά. Στις Σκανδιναβικές χώρες ο λύγκας τρέφεται και με τaráνδους. Οι επιθέσεις στα κοπάδια των κτηνοτρόφων αποτελούν ένα σοβαρό πρόβλημα, κυρίως στη Φινλανδία, όπου αναφέρονται περίπου 5.000 τέτοια περιστατικά κάθε χρόνο. Καταστροφές στο κτηνοτροφικό κεφάλαιο καταγράφηκαν, επίσης, στην Γαλλία αλλά και στην Ελβετία και Αυστρία, όπου πρόσφατα επιχειρήθηκε επανεισαγωγή λύγκα.

Η σχέση του λύγκα με τον άνθρωπο

Ο λύγκας είναι ελάχιστα γνωστός και αναγνωρίσιμος από τον άνθρωπο. Η αρνητική εικόνα προέρχεται κυρίως από τους κυνηγούς, λόγω του μεταξύ τους ανταγωνισμού στο κυνήγι των θηραμάτων και από τους κτηνοτρόφους εξαιτίας των επιθέσεων στα κοπάδια.

Για τον άνθρωπο ο λύγκας δεν αποτελεί κίνδυνο αφού ελάχιστες περιπτώσεις τραυματισμού ανθρώπου από λύγκα έχουν καταγραφεί στην ιστορία. Οι επιθέσεις στα κοπάδια αποτελούν σημαντικό πρόβλημα κυρίως στη Νορβηγία, όπου θανατώνονται μέχρι και... 8.000 πρόβατα ετησίως από επιθέσεις λύγκα. Στις άλλες χώρες το ποσοστό μειώνεται σε 10 ως 100 επιθέσεις σε κοπάδια

Ο λύγκας στην Ελλάδα

Αν και στην Ελλάδα η χωρική κατανομή του λύγκα ήταν αρκετά ευρεία, ωστόσο η παρουσία του υπήρξε αρκετά σπάνια κατά τον 19ο και τις αρχές του 20ου αιώνα.

Η εξάπλωση του λύγκα ξεκινούσε από την Θράκη και έφθανε μέχρι τη νότια Πελοπόννησο, με εντονότερη την παρουσία του στην οροσειρά της βόρειας και νότιας Πίνδου καθώς επίσης και στα βουνά της Μακεδονίας και της Θράκης: Βίτσι, Βαρνούντας, Βόρας, Ροδόπη

Η παρουσία του μειώθηκε μετά την μεγάλης έκτασης αποδάσωση που συνέβη στις αρχές της δεκαετίας του '50. Συχνές εμφανίσεις του λύγκα καταγράφηκαν πριν από 40-50 χρόνια στην πεδιάδα της λίμνης Βιστωνίδας (Θράκη) και στο δάσος «Κότζα Ορμάν» που βρίσκεται στο Δέλτα του Νέστου.

Τα τελευταία 40 χρόνια σημειώθηκε δραματική συρρίκνωση της αρχικής κατανομής τους λύγκα. Σήμερα, η πληθυσμιακή κατάσταση του λύγκα στην Ελλάδα, παραμένει αβέβαιη αφού υπάρχουν μόνο σκόρπιες αναφορές για εμφάνιση λύγκα στην Βόρεια Πίνδο και στο όρος Βόρας.

Στα βουνά του Έβρου, στη Θράκη, οι χωρικοί ήταν περισσότερο εξοικειωμένοι με το λύγκα, τον οποίο ονομάζουν «σαρί γκουτζούκ» (σαρί= κοκκινωπός, γκουτζούκ= κοντή ουρά). Οι κτηνοτρόφοι ανέφεραν ότι οι εμφανίσεις του λύγκα ήταν σπάνιες, ήδη, από τις δεκαετίες 1950-1960. Οι ντόπιοι ανέφεραν, επίσης, ότι ήταν αρκετά εξοικειωμένοι και με το κλάμα του λύγκα και οι βοσκοί πίστευαν ότι ο λύγκας φόβιζε και έδιωχνε μακριά το λύκο, ο οποίος ήταν κυρίως υπεύθυνος για τις ζημιές στα κοπάδια. Τα τελευταία δύο άτομα λύγκα στην περιοχή του Έβρου παρατηρήθηκαν από ντόπιους κτηνοτρόφους στο τέλος της δεκαετίας του '60.

Ζημιές στην κτηνοτροφία: Οι κτηνοτρόφοι στη Θράκη έχουν αναφέρει περιστασιακές ζημιές, που χρονολογούνται 30 χρόνια πριν. Οι κτηνοτρόφοι δηλώνουν ότι μπορούν με άνεση να ξεχωρίσουν ποιες επιθέσεις προέρχονται από λύκο και ποιες από λύγκα.

Αυτοί οι ίδιοι ανέφεραν ότι ο λύγκας επιτίθεται μόνο σε ένα ζώο κάθε φορά και τα σκυλιά, που φυλάγουν το κοπάδι, τον φοβούνται. Οι περισσότερες τεκμηριωμένες αναφορές -και οι μοναδικές που υπάρχουν- για επιθέσεις λύγκα προέρχονται από την οροσειρά της Β. Πίνδου.

Βιότοποι και φυσική λεία

Η εγκατάλειψη των πρακτικών της παραδοσιακής κτηνοτροφίας, αλλά και η μετανάστευση του μεγαλύτερου μέρους του ντόπιου πληθυσμού σε μεγαλύτερες πόλεις οδήγησε σε μια σημαντική αύξηση της δασικής κάλυψης στην Ελλάδα, σε ποσοστό 7,9%

Τα πυκνά δάση, κυρίως όπως αυτά της Ροδόπης και της Β. Πίνδου, σήμερα καλύπτουν περιοχές, οι οποίες προηγουμένως ήταν, κατά κύριο λόγο βοσκοτόπια.

Αν και η δασική κάλυψη αυξάνεται, η διαθεσιμότητα φυσική λείας παραμένει φτωχή, στις περιοχές εκείνες που θα μπορούσαν να αποτελέσουν βιότοπο του λύγκα. Όσον αφορά στα άγρια θηράματα: · Το κόκκινο ελάφι έχει εξαφανισθεί. Μόνο λίγα άτομα υπάρχουν ακόμη στην οροσειρά της Ροδόπης. ·

Η κατανομή του ζαρκαδιού είναι ευρεία, αλλά οι πληθυσμοί του έχουν μειωθεί σημαντικά εξαιτίας της λαθροθηρίας. · Το αγριόγιδο υπάρχει ακόμη, αλλά μόνο σε μικρούς απομονωμένους πληθυσμούς αλλά είδη θηραμάτων (λαγός, αγριόγαλος, πέρδικα) μπορεί μεν να έχουν ευρεία κατανομή, ωστόσο η πυκνότητα του πληθυσμού τους είναι είτε χαμηλή είτε άγνωστη.

Μια από τις σημαντικότερες απειλές για την επιβίωση του λύγκα αποτελούν το πυκνό δασικό οδικό δίκτυο που υπάρχει (κατάτμηση βιοτόπου), αλλά επίσης και οι μεγάλες υπερβάσεις που γίνονται στις υλοτομίες στα καλύτερα σημεία του δάσους και τέλος η όχληση που προκύπτει από το κυνήγι και τη λαθροθηρία.